

Вогняна кішка

Напевно всілому світі немає жодного малюка, який би не любив яскраві анімаційні мультфільми, створені з великою любов'ю, вражаючим, зрозумілим дітям, гумором і неймовірно захоплюючим сюжетом, що змушує і дітей, і, навіть, дорослих чекати з

нетерпінням продовження зустрічі з головними героями. Одним з таких персонажів є миле, на перший погляд, звірятко з відстовбурченими вухами і темними колами навколо очей, з пухнастим, смугастим хвостом, який в своєму забарвленню має рудий і білий кольори. Упізнали героя? Так, це один з найвеличніших мудрих і водночас грізних учителів бойового мистецтва кунг-фу, незламний наставник і приклад для наслідування милого пухляка По, майстер Шіфу (англ. Master Shifu) з найкасовішої, повнометражної анімаційної франшизи "Кунг-фу панда" (англ. Kung Fu Panda), 2008 року виробництва студії Dream Works Animation. Якщо панда товстун По є чітким і яскравим уособленням великої панди, то що ж за тварина майстер Шіфу? Більшість відповість: так, це також панда! Однак, ця істота дещо відрізняється від них, більше схожа на лисицю завдяки яскравому хвосту чи добре вгодованого кота або ж середньої породи собаку. Пухляк По ледачий, незграбний, але, поза всяким сумнівом, добродушний і своєю харизмою привернув увагу глядачів з першої секунди. Водночас майстер Шіфу набагато менший за розміром, але моторніший, енергійний та повороткий. Про що це свідчить? Це не панда? Звісно, що панда, але не така, як більшість з нас, привикли думати – величезна, плямиста у темно – білі смуги, "ведмідь - кішка", символ Всесвітнього фонду дикої природи (WWF). Тож цей мультиплікаційний персонаж належать до так званих малих червоних панд *Ailurus fulgens*, що перебувають під загрозою вимирання у Червоному списку Міжнародного союзу охорони природи. У книзі "Небезпека зникнення" (Endangered) відомий фотограф Тім Флак (Tim Flach), який вивчав життя тварин, що перебувають на межі вимирання, класифікував вид Червона панда як вимираючий, що потребує охорони. Як пише автор, за останні 50 років популяція червоних панд в районі Гімалайських гір зменшилася на 40%. Зустріти цього звіра можна на території Індії та Китаю, зокрема від Непалу до півночі індійського штату Ассам, і від Північно – Східної Бірми до західних частин китайських провінцій Юньнань і Сичуань на висоті від 1800 до 4800 м над рівнем моря з помірним кліматом, а також у Гімалайських джунглях. Етимологія назви малої панди в перекладі з латинської означає "кіт вогняно – червоного кольору" чи, іншими словами "кішка, пофарбована як вогонь", "кішка - ведмідь", "вогняна кішка". Є версія, що назва панда закріпилася за цим цікавим хижаком, завдяки непальцям, які іменували його "пунья" (poonya), тобто "пожирач бамбука". Не виключено, що назва з'явилася в результаті спостереження за тим, як цей "ведмідь" їсть бамбук з допомогою так званого "шостого (великого) пальця" (видозміненої сесамовидної кістки зап'ястя) на передніх лапах, що допомагає легко вправлятися навіть з тонкими пагонами бамбука. Також вважають, що слово "панда" вийшло з слова wuh, іншої непальської назви для червоної панди, що походить від гучного звуку, який іноді видає ця тварина. У Китаї їх називають "хан - хо" (huo – hu) вогняна лисиця" (англ. firefox), до речі цей вираз використовує компанія Mozilla Corporation, назвавши ним свій вільний браузер "Mozilla Firefox". Для любителів комп'ютерних ігор, ігровий персонаж Brewmaster і кур'єр Redpaw з комп'ютерної гри Dota 2 також є втіленнями цих чарівних малих панд. Якщо велику панду зараховують до родини ведмежих, то малу червону панду, тривалий час, - до родини єнотових. У панди такий самий смугастий хвіст, схожа будова зубів, форма мордочки і черепа, як у єнота. Однак за останніми молекулярними та генетичними дослідженнями, звірятко утворює власну родину малопандових (*Ailuridae*), що разом з родинами єнотових, скунсових і куницевих (мустелових) формують надродину мустелуватих (*Musteloidea*) в межах ряду хижих (*Carnivora*). Уперше ця рудувато – коричнева

тваринка згадується в китайській літературі XIII століття, проте європейці дізналися про неї лише через 600 років від англійських колонізаторів Китаю та Індії. Саме тому цей вид був відкритий в 1825 році англійським генералом, натуралістом Томасом Хардвіком та паралельно французом Фредеріком Кюв'є, який і надав тваринці ім'я *Ailurus fulgens*.

Довжина тіла "вогняної кішки" складає 50 – 65 см, масою від 3,5 до 6 кг, яке покрите довгим і м'яким хутром темно – рудого забарвлення, що ідеально маскує панду у гіллі дерев. Її пухнастий хвостик приблизно на третину коротший за масивне тіло й прикрашений світлими кільцями. Цікавим є той факт, що він служить звірятку своєрідною подушкою або ковдрою щоб не замерзнути, тому й воно вкривається власним хвостом, зберігаючи таким чином тепло. Також допомагає утримувати рівновагу при лазанні по гілках чи перестрибуванні з гілки на гілку, керуючи цим стрибком. У спеку звірятко витягується на гілці і бовтається ногами, щоб охолонути. Тому комфортно почувають себе лише при температурі від 17 до 25° С (63 до 77° F). На голові шерсть малої панди більш світліша, мордочка і краї вух біленькі, зверху руда чи горіхова, а знизу темна або рудо – коричнева, ба навіть чорна. Мала панда мешкає в бамбукових зарослях і прохолодних, вологих гірських лісах. Активна в сутінках і вночі, дотримуючись в основному вегетаріанської дієти, хоча при нагоді не відмовляється від споживання комах, дрібних гризунів, пташенят і пташиних яєць. На їжу витрачає до 13 годин на добу. Відмінно лазить по деревах за допомогою напіввтягнутих кігтів і любить відпочивати від денної праці, розвалившись на товстенькій гілці опустивши вільно усі чотири кінцівки донизу.

Шлюбний сезон триває з січня до початку березня, і після вагітності тривалістю у 112 – 158 днів, самка народжує в середньому до двох дитинчат у гніздечку, яке завчасно будує з гілок та листя. Новонароджені сліпі і беспорядні, хоча й вкриті густим коричневим хутром. Після 18 днів вони прозрівають, а на тверду їжу переходять приблизно в чотири місяці. Статева зрілість настає у 18 - 20 місяців. Самець жодної участі в вихованні потомства не бере. Він з'являється аж через п'ять - шість місяців, коли дитинчата вже достатньо підросли, і з того моменту вся пандова родина залишається разом до наступного періоду спаровування. В середньому "вогняна кішка" живе від восьми до 15 років.

У спілкуванні одне з одним малі червоні панди ведуть себе по – різному від ворожості до повної дружелюбності. Спілкуються за допомогою щебечучих звуків та свистів. В основному ведуть поодинокий спосіб життя. В них гостро розвинений нюх, смак, слух і зір. Самець панди у спеціальних місцях помічає свою територію випорожненнями анальної залози, фекаліями, потом, що виділяється залозами, розташованими на подушечках лап та люто захищає свою територію. При потребі атакує суперника. Якщо руду панду загнати в кут, вона стає на задні лапи і витягує кігті. Це виглядає дуже мило, але насправді це поведінка загрози.

Виявляється у дикій природі цих пухнастих звірят за різними даними налічується від 2500 до 10000 особин. Причиною цього є численні ризики, які суттєво скорочують їх чисельність, а саме: вирубка лісів з бамбука, втрата середовища існування, браконьєрство заради наживи (в основному торгівля хутром та живими тваринами, також з її хвоста виготовляють мітелки для змахування пилу, а з шерсті пензлики для написання картин й малювання фарбами). Та найбільшою загрозою для них нажаль є діяльність людини. Китайці вірять в те, що капелюхи виготовлені з хутра панди, приносять щастя нареченим. Окрім того ці дивовижні звірятка є талісманом міжнародного фестивалю чаю в індійському місті Даржилінге та символом мальовничого штату Сіккім (Індія). На сьогодні близько 300 особин мешкають у 85 зоопарках світу. На щастя, миролюбна забавна червона панда добре пристосувалася до життя в неволі, завдяки чому за останні два десятиліття народилося стільки ж рудої малечі. Однак назвати їх ручними домашніми улюбленцями не можна, бо тварини нічні, і незважаючи на оптимальний догляд, мало взаємодіють з людьми й часто агресивно відносяться до своїх господарів.

Завдяки програмам їх розведення в неволі, що реалізуються на територіях зоопарків є надія на збереження та забезпечення стабільності генетичного різноманіття червоної панди, збільшення чисельності видової популяції. Суттєвих результатів в даному напрямку досягли зоопарк в Ноксвіллі, штат Теннессі (США), зоопарк в Роттердамі Vlijdorp (Нідерланди) та зоопарк в місті Хефей, столиці провінції Аньхой (Китай).

А щоб краще дітям зрозуміти та пізнати яскравих, нестримних та невгамовних рудих панд, пропонуємо поринути у бурхливий світ пригод червоної панди на ім'я Феєрверк, розгорнувши книгу Тетяни Горицвіт "Червона панда на ім'я Феєрверк" та книгу з серії AnimalBooks - "Я мала панда" Тетяни Лазаревої.